
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Vi har levt som länderna i Sydeuropa”
- Svenskt koncept för europeisk landsbygdsriksdag
- Varför bor vi på landet? – professor Eero Uusitalo i ledaren för Landsbygd Plus
- Landskapsrådet Olav Jern Årets landsbygdsaktör – Årets by Kitinoja finns i Seinäjoki
- På upptäcksfärd bland österbottniska byar
- Läs även detta: *Skrift om bygder som löst investeringsfinansieringen på sina egna sätt *Dags för firandet av Byggnadsarvsdagarna *Sista veckan att anmäla sig till Landsbygdsriksdagen i Korpo *Från brunn till bord – infokväll i Ekenäs om vattenkvalitén i gemensamma brunnar

---

Cit: **”Det är onödigt att söka efter en optimal kommunstorlek, för någon sådan finns inte. I stora kommuner fungerar viss service bättre, men andra betydligt sämre.”**
Den tidigare statsministern och ansvarig för Nokias kund- och samarbetsrelationer Esko Aho som bl.a. är kritisk till att man försöker tillämpa ungefär samma idéer överallt. Aho åker snart till Harvarduniversitetet för att studera relationerna mellan den privata och offentliga sektorn (Vasabladet 22.8).

”Man talar gärna om en levande landsbygd. Och visst finns den, men då handlar det sällan om närservice, utan om att man kan bo på landet, trots långa pendelavstånd med skolturer och privatbilism som en förutsättning.”

Sociologen och forskaren vid Åbo Akademi i Vasa Kjell Herberts som denna sommar gjort en intressant resa bland österbottniska byar (Vasabladet 25.8).

”Landsbygdspolitiskt är det väsentligt att varje ort får en bredbandsförbindelse, helst fiberkabelförbindelse, som är tillräckligt snabb och till rimligt pris. Det här är en regional rättvisefråga som det inte ges avkall på.”

SYTY:s generalsekreterare Risto Matti Niemi i sin kolumn i tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 3/2012 (fritt översatt) om att Finlands bredbandsstrategi utgår ifrån tanken att nog sköter marknadskrafterna om saken, men det gick tvärtom.

”VI HAR LEVT SOM LÄNDERNA I SYDEUROPA”

Kommunreformen kommer inte att rädda kommunernas ekonomi, anser Näringslivets delegation (EVA) och påpekar att kommunernas framtida antal betonas för mycket och på bekostnad av viktigare åtgärder. I en rapport, *EVA Raportti: Palvelut auki! – Viisi vaatimusta kuntauudistukselle*, som delegationen presenterade 21.8 står det att serviceproduktionen i kommunerna borde reformeras, t.ex. borde det bli möjligt för privata aktörer att konkurrera med kommunens egen service. Förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen, som

var med på presskonferensen, menade att ändå inte finns en servicemarknad överallt i landet, och då kan kommunens egen produktion vara det enda pålitliga alternativet. Den tidigare statsministern och ansvarig för Nokias kund- och samarbetsrelationer Esko Aho tycker att kommunerna i Finland systematiskt har levt över sina tillgångar redan en lång tid. ”Vi har levt som länderna i Sydeuropa och det är en orsak till krisen i kommunerna. När

vi tycker att vi är aningen bättre så tror vi att samma problem inte berör oss”, säger han. Aho motiverade sin ståndpunkt med grafik som statssekreterare Raimo Sailas tagit fram, vilken visar att kommunerna under en lång tid haft större utgifter än inkomster. Aho är dessutom kritisk till att man försöker tillämpa ungefär samma idéer överallt och även förargad över att teknologin helt har glömts bort i den kommunala servicen. ”Jag har sagt det förr: det är skamligt hur dåligt vi utnyttjar till och med den teknologi som vi själva har utvecklat”, säger han och undrar att var dröjer utspelen för att utveckla en digital skola. I rapporten föreslår EVA också att valsystemet skall ändras så att kommunalvalen hålls samtidigt som riksdagsvalet, vilket skulle ge fyra års lugn för samhälleligt beslutsfattande, utan att partiernas valprogram lamslår det med två års mellanrum. Delegationen anser även att kommunernas fullmäktigen borde bli mindre, samt att ledamöternas arvoden minst borde fördubblas.

Uppgifterna är från en artikel i Vasabladet (22.8). Rapporten kan läsas (på finska) underwebbadressen <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/08/Palvelut-auki.pdf>

SVENSKT KONCEPT FÖR EUROPEISK LANDSBYGDSRIKSDAG

”Vi känner oss hedrade av att vi fått förtroendet att anordna en europeisk landsbygdsriksdag”, säger ordförandena för Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (HSSL) Inez Abrahamzon och Kenneth Nilshem.

**LANDSBYGDS
RIKSDAG**
BLEKINGE SEPTEMBER 2012

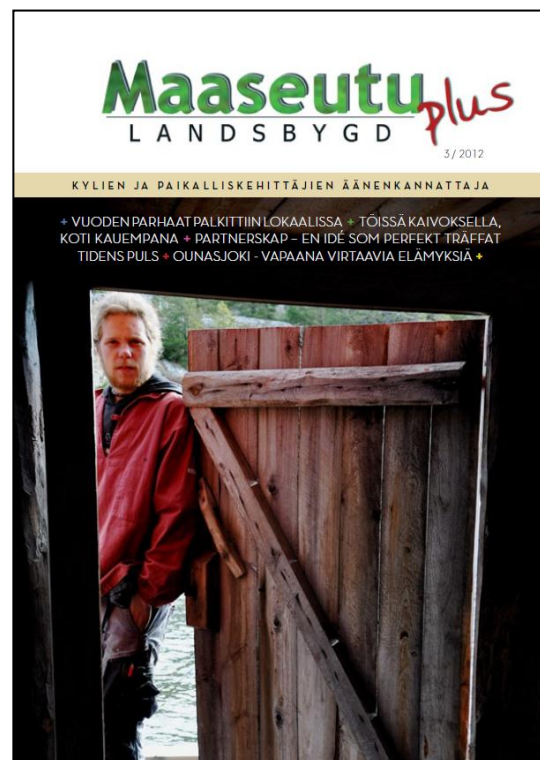
De är inte helt förvånade för Landsbygdsriksdagen är från början deras koncept och det fungerar även internationellt. Intresset för den svenska Landsbygdsriksdagen ökar och flera internationella organisationer och nätverk tycker att det är angeläget att anordna en Europeisk landsbygdsriksdag, som Bert Broekhuis, ordförande i European Rural Community Association (ERCA), en organisation som samlar HSSL:s europeiska systerorganisationer. ”Det är viktigt att överbrygga avståndet mellan den politiska världen och det vardagliga livet på landsbygden. Delaktigheten som skapas på riksdagarna ger deltagarna en möjlighet att se den nyansrikedom och de olikheter som finns på den europeiska landsbygden och i samhällena”, säger Broekhuis. När Sverige år 1989 arrangerade landsbygdsriksdag, var man först i Europa. Sedan dess har konceptet spritt sig till många länder, exempelvis i Norden (bl.a. så har den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen 22 år på nacken), Baltikum, men även till Nederländerna, Tyskland och Slovenien. Europeiska organisationer som European Rural Alliance (ERA) och Pre-Accession Partnership for Rural Europe (PREPARE) och ERCA menar nu att det även är dags för en gemensam europeisk landsbygdsriksdag. Det finns även ett klart uttalat önskemål att HSSL bör ha stort inflytande över upplägg och processer. ”Det är viktigt att ge ett erkännande till det fantastiska jobb som gjorts av Hela Sverige ska leva. De är pionjärer och de som skapat den modell för landsbygdsriksdagar som många andra länder

inspirerats att ta efter, däribland Skottland”, säger ledamoten i ERCA och rådgivare i Skottlands regering Vanessa Halhead. HSSL kommer att anta utmaningen, men vet inte i nuläget om evenemanget bäst sker någonstans i Sverige eller i Bryssel. Det skall göras tillsammans med europeiska parlamentariker, organisationer och nätverk, eftersom målet är att påverka landsbygdspolitiken både nationellt och internationellt. Enligt verksamhetschefen på HSSL Staffan Bond är den svenska Landsbygdsriksdagen unik genom att den ger möjlighet till möten och dialog mellan gräsrotter och beslutsfattare. Till den svenska Landsbygdsriksdagen i Blekinge 6-9.9 kommer ett 70-tal internationella gäster från 25 olika länder, bl.a. en delegation med tyska riksdagsledamöter och en delegation från Skottland. Ett seminarium behandlar arrangemanget av den första Landsbygdsriksdagen, och flera europeiska nätverk har förlagt möten i Blekinge, exempelvis PREPARE, ERA, ERCA, Hela Norden ska leva och Landsbygdsnätverkens baltiska Flaggskeppsprojekt. Den 7 september ordnas en pressträff i Landsbygdsriksdagens pressrum med de internationella delegaterna. *Uppgifterna är från Hela Sverige ska levas hemsida och finns under adressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/3591/2/>. Webbplatsen för den svenska Landsbygdsriksdagen finns på adress <http://lbrd.helasverige.se/>. Under den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen 6-7.10 i Korpo, kommer en föreläsning om årets svenska Landsbygdsriksdag att hållas.*

VARFÖR BOR VI PÅ LANDET? – PROFESSOR EERO UUSITALO I LEDAREN FÖR LANDSBYGD PLUS

Varför bor vi på landet? Naturligtvis därför att vårt arbete eller våra hobbyers förutsätter ett landsbygdsboende. Ett ännu större argument är ändå, att vi värdesätter landsbygden som arbets- och livsmiljö. De här två nämnda faktorerna är synnerligen av vägande skäl för ett liv på landet. Men i samhällsdiskussioner nämns de sällan. Orsaken kan vara undvikande av självklarheter, men särskilt under de senaste åren har landsbygden kopplats till synnerligen teoretiska och tekniska förhållningssätt: landsbygden och andra områden försöker man få att inordnas under ett smalspårigt synsätt för markanvändning. Landsbygden ses som ett område bland andra, men ändå så att dess särart inte erkänns, utan byggandet och boendet försöker man begränsa i skenet av en harmonisering, vilket inte hör till landsbygden. Var är privatbilismen större, i centra eller på landsbygden? Vad kostar de serviceinvesteringar som gått till spillo, vilka man hamnar att göra som följd av en snabbare förändring, medan gångbara investeringar lämnas därhän? Det här skriver professor Eero Uusitalo i inledningen på ledaren för tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 3/2012. Övrigt som tas upp i tidningens finskspråkiga artiklar är bl.a. följande:

- Generalsekreterarens kolumn: Landsbygdsboendet i media
- Användbara och passande styrinstrument för markanvändning på landsbygden
- Årets bästa tilldelades utmärkelser under evenemanget *LOKAALI*
- Byafesterna erövrade huvudstaden
- Premisser för en kreativ stat skulle stärka landsbygden som boendeplats

- I arbete på gruvan, hemmet längre bort
- Många miljoner till kulturen via EU-program

De svenskspråkiga sidorna, *Svenska Spalten*, (7 s) har följande rubriker:

- Utvecklingsprojekt värnar om kulturmiljön på landsbygden
- Landsbygds kommunen Korsnäs med i utvecklandet av jämställdheten i Europa
- Brännskär vill skapa innovativa utkomstmöjligheter i utskärgården
- Partnerskap – en idé som perfekt träffat tidens puls
- Landsbygdsriksdagen 2012 i Åboland (annons)

Årets tredje nummer av tidningen *Maaseutu Plus – Landsbygd Plus* utkommer 15.9.

Tidningen är språkrör för byarörelsen, de lokala aktionsgrupperna och övriga landsbygdsutvecklare. *Landsbygd Plus*, som getts ut sedan år 2000 och utkommer 5 ggr per år (med normalt ca 36 sidor per nummer), är tvåspråkig med ett mindre antal svenska sidor. Årligen ges även ett engelskspråkigt nummer ut. Utgivare är Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) – Byaverksamhet i Finland rf med Eero Uusitalo som chefredaktör och Pipsa Salolammi som redaktör. Svensk Byaservice sköter om koordineringen av de svenskspråkiga sidorna i tidningen. För prenumeration kontakta Pipsa Salolammi under e-mailadressen pipsa.salolammi@kylatoiminta.fi.

LANDSKAPSRÅDET OLAV JERN ÅRETS LANDSBYGDSAKTÖR – ÅREYS BY KITINOJA FINNS I SEINÄJOKI

Byaverksamhet i Finland rf har för sjätte gången valt Årets landsbygdsaktör i samband med *LOKAALI*-seminariet i Joensuu (1-2.9). Det är frågan om erkänsla för ett aktivt, långsiktigt, ansvarsfullt och nätverksbyggande landsbygdsutvecklingsarbete. I år föll valet på landskapsrådet Olav Jern som varit landskapsdirektör för Österbottens förbund ända sen starten år 1994. Före det arbetade han som generalsekreterare för länsdelegationen och ombudsman vid Svenska Österbottens landskapsförbund. År 2010 förlänade presidenten honom titeln landskapsråd. Han har verkat i flertalet kommunala, regionala, landsomfattande och internationella förtroendeuppdrag, samt under lång tid arbetat till gagn för näringslivet. Han har på ett naturligt sätt medverkat i nätverksbyggandet, tillsammans med andra landsbygdsutvecklare, vilket möjliggör ett effektivt användande av landsbygdsutvecklingsresurserna i Österbotten. Intresset sträcker sig även utanför tjänsten. Jern är en ofta sedd gäst, både i stora som små sammanhang. Han har redan länge varit inspiratör i Österbotten och visat exemplariskt modell för andra landsbygdsaktörer, samt öppnat upp ögonen för nya möjligheter. Till Årets by 2012 valdes Kitinoja från Seinäjoki i Södra Österbotten. I en växande kommun har byn samlat sina krafter och systematiskt utvecklat sin byaverksamhet. Den exemplariska byn för självverksamhet och samarbete förtjänar utmärkelsen, som Byaverksamhet i Finland beviljade för 28:e gången. Kitinoja har dragit fördel av kommunsammanslagningen på ett utmärkt sätt. Man har fokuserat sitt kunnande på produktifiering av tjänster och utvecklat byns centrum mot en mer funktionell riktning. Den färska byaplanen blev klar i april 2012.

Årets by 2012: Kitinoja (Seinäjäki, Södra Österbotten)

Hedersomnämnden: Letku (Tammela, Tavastland) och Tykköö (Jämijärvi, Satakunda)

Årets landsbygdsaktör: Olav Jern (Vasa, Österbotten)

Årets landsbygdsprofil: Kari Väänänen (Kemijärvi, Lappland)

Vägvisare för byaverksamheten: Esko Vähätiitto (Kärsämäki, Norra Österbotten), Raija Ikonen (Leppävirta, Norra Savolax) och Raimo Yrjänheikki (Övertorneå, Lappland)

Uppgifterna är från Byaverksamhet i Finland.

PÅ UPPTÄCKSFÄRD BLAND ÖSTERBOTTNISKA BYAR

Sociologen och forskaren vid Åbo Akademi i Vasa Kjell Herberts har gjort ett eget litet omvärldsprojekt. Han har besökt, med cykel och bil, österbottniska byar som man inte normalt besöker, om man inte har bekanta där eller om de inte finns vid större vägar. Av de positiva intryck han får, är att husen överlag är väl tilltagna, snygga och ståtliga – österbottningens hantverkarfallenhet har ärvts. Gårdstunen är välskötta och gräsmattorna väl ansade, även om det är långt till grannen och genomfartsvägen sällan nöts av utbys. Man tycks bry sig om sin närmiljö. Det är flera generationer sedan man slog gårdstunet med lie, medan man nu pruttar med en traktorgräsklippare och resultatet blir nästan störande pedantiskt. Stenar, som tidigare generationer plockade bort som ett otyg, har kommit i ropet då det nu forslas lassvis med stenar till gården för parkliknande anläggningar och stenpartier. Ompostlådor och postlådearrangemang, kunde det göras en hel fotobok. Släktnamnen på postlådorna, ofta för orten typiska släktnamn, men även finska och numera även utländska släktnamn, visar att den österbottniska byn inte sällan är internationell i dag. Det är bara att hoppas att byborna själva mår lika bra som de yttre omständigheterna ger sken av. Vad gäller de negativa intrycken, så får Herberts ohjälpligt uppfattningen att bomiljöerna är levande, men många samhällsfunktioner döende. Han vet inte hur många nedlagda butiker, kiosker, banker, skolor och servicestationer han passerat. En del är ombyggda, medan andra förfaller, står liksom kvar och deppar över en svunnen storhetstid. Man har upprätthållit lokal service så länge som möjligt, men sedan gett upp. Närmar man sig tätorterna, inser man varför, då skolorna inte längre är personliga gamla trähus med knarrande golv, utan institutionsliknande moderna byggnader. Hur många små butik-

**Henriksdal
Uttermossa
Påskmark Eskilsö
Vistan Blaxnäs
Marken Keskis
Skriko Kolam
Bråtobyn
och många, många fler**

”Jordbrukslandskapet förändras, i min barndom var det mjölkborden och mjölkkanorna som skvallrade om hemmets storlek. I dag ser man och hör man fler traktorer än kossor, fähusen har ersatts av servicehallar och stora förrådsutrymmen för spannmål, kål och annan specialodling.”

er och handelslag har sedan inte Prismor, ABC-stationer och Kesko-kedjan tagit död på? Emellertid finns det envisa privathandlare och lokala kollektiv som försöker hålla liv i bybutiken eller en butiksbil rullande. Det som gläder Herberts, är att det finns en annan typ av kollektiv aktivitet som kan skönjas. Den lokala odlas, folk möts och gör saker tillsammans, om än inte lika ofta som förut. Byns anslagstavla, renoverade ungdomslokaler, byagårdar, bönehus och ett och annat bycafé skvallrar om att individualismen inte tagit död på allt, utan talkoandan lever, om än försvagad – länge leve den österbottniska byn! *Uppgifterna är från Kjell Herberts artikel i Vasabladet (25.8).*

LÄS ÄVEN DETTA

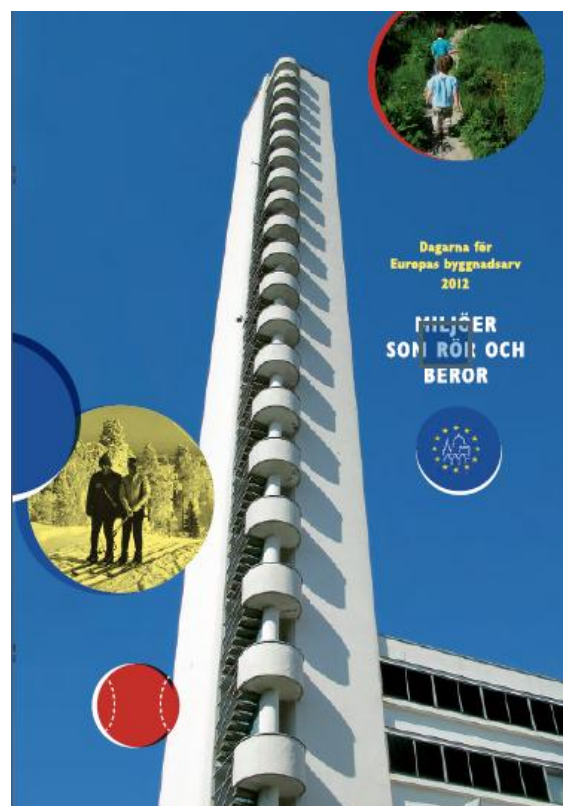
Skrift om bygder som löst investeringsfinansieringen på sina egna sätt

När goda och önskade investeringar i bygderna inte blir av för att de stupar på finansieringsfrågan, då är det dags att börja arbeta med lokal ekonomi. I Riksorganisationen Hela Sverige ska levas (HSSL:s) senaste skrift, *Lokal finansiering – så gjorde vi*, berättar elva bygder och föreningar om hur de gjorde för att samla lokalt kapital för att förverkliga sina idéer. Man har exempelvis startat aktiefonder, bygdefonder och kooperativa hyresrätter med privat finansiering i form av insatser, aktiekapital, gåvor och crowdfunding. *Uppgifterna är från HSSL:s hemsida och finns under webbadressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/3587/2/> med boken som kan läsas under adressen http://wpmu.helasverige.se/files/lokap_2012_low.pdf.*

Dags för firandet av Byggnadsarvsdagarna

Dagarna för Europas byggnadsarv (DEB) firas 7-9.9 med temat *Motions- och idrottsmiljöer*. Vare sig det är fråga om idrottsplaner, hallar, simstränder eller hoppbackar utgör idrottsplatserna en del av vardagsmiljön och en väsentlig del av vårt byggda landskap. Det är viktigt att värna om idrottsplatserna med respekt för byggnadsarvet och dess värden, för inom de närmaste åren kommer reparationer, och till och med rivningar, på tal. Även förändringarna i kommun- och servicestrukturen och den urbana strukturen kommer att inverka på basservicen när det gäller motionstjänster. Temapublikationen för Byggnadsarvsdagarna 2012, *Miljöer som rör och berör*, belyser temat ingående. Syftet med Byggnadsarvsdagarna är att öka kunskapen om och uppskattningen av byggnadsarvet, samt att involvera så många som möjligt i att aktivt arbeta för att bevara det. Dagarna för Europas byggnadsarv, European Heritage Days, firas på initiativ av Europarådet och Europeiska kommissionen. Dagarna firas varje höst i 50 länder i Europa och uppskattningsvis 20 miljoner människor deltar årligen i firandet. I Finland har DEB firats sedan 1992, vilket i höst blir för 21:e gången. Den inhemska verksamheten kring byggnadsarvsdagarna koordineras av en arbetsgrupp utnämnd av miljöministeriet och har

representanter från Finlands Hembygdsförbund, Museiverket, Utbildningsstyrelsen och Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry. Mer info om Dagarna för Europas byggnads-
arv finns med länkar på adress http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/erp/sv_SE/deb/.
Samtidigt firas Dagen för Föreningshus, vilka ofta används för t.ex. gymnastik. Givande info
om föreningshus finns på www.seurantatlot.fi

Sista veckan att anmäla sig till Landsbygdsriksdagen i Korpo

Den som inte hunnit anmäla sig till den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen på Skärgårdscentret Korpoström i Åboland 6-7.10, har nu en veckas tid på sig. Sista anmälningsdag är **10.9**. Till programmet hör bl.a. temaseminarier, frågetimme och plenum och inte att förglömma den Åboländska oktoberfesten på lördagskvällen (6.10). Huvudtalarna under konferensen är professor Alf Rehn, som är professor i företagsekonomi vid Åbo Akademi (ÅA) och en internationellt erkänd affärs-tänkare, författare och talare, samt samhällsdebattören och skribenten Maria Wetterstrand, som tidigare varit riksdagsledamot och språkrör för Miljöpartiet de Gröna i Sverige. Allt om Landsbygdsriksdagen med anmälningsproceduren, info och program finns på adress www.landsbygdsriksdagen.fi. Landsbygdsriksdagstidningen kan bland annat läsas under webbadressen www.bya.net/landsbygdsriksdag. Se även Facebook där Landsbygdsriksdagen har en egen grupp, vilken hittas genom att söka på Landsbygdsriksdagen 2012. Landsbygdsutvecklaren Peter Backa på Svensk Byaservice ger sin syn på varför man skall komma till Landsbygdsriksdagen och förklarar vad man vill åstadkomma med Landsbygdsriksdagen. Se videoklipppet under webbadressen http://youtu.be/_ud-Po5eMKw. Arrangörer för Landsbygdsriksdagen är Svensk Byaservice, Egentliga Finlands Byar rf/Fokus på Åbolands byar och aktionsgruppen I samma båt rf.

Alf Rehn. Foto: Robert Seger

Maria Wetterstrand. Foto: Fredrik Hjerling

Från brunn till bord – infokväll i Ekenäs om vattenkvalitén i gemensamma brunnar

I Ekenäs på Yrkeshögskolan Novia hålls 11.9 en diskussionskväll, *Från brunn till bord*, om vattenkvaliteten i gemensamma brunnar och livsmedelslokaler utanför det kommunala vattennätet. Syftet är att informera om ansvarsfrågor gällande vattnets kvalitet. Man försöker ge ett svar på bl.a. frågorna: Vad säger bestämmelserna, vem skall man vända sig till och vad kostar det? Målgruppen är mindre distributörer av hushållsvatten, vattenandelslag och livsmedelsföretagare med egen brunn. Arrangör är Yrkeshögskolan Novia, Utbildningsprogrammet för skogsbruk och miljö med inriktningsalternativet för miljöplanering och projektet Bra Mat. Mer info, program och anmälningsuppgifter (anmälan senast 7.9) finns under webbadressen <http://bramativastnyland.novia.fi/>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.